

vagyunk. Egyszerre. És szüksége van Istennek: erre - arra és ezt igyekezünk neki biztosítani. Ezért áldozatot kell neki bemutatni, bárányt (a szegényebbeknek két galambot), majd a saját fiát. Holott Jézus azt mondja: Irgalmat (szeretetet) akarok és nem áldozatot.

A jeruzsálemi asszonyok istenképe ilyen volt. Ezért ők is haragudhattak, ítékezhetnek, bosszút állhattak, áldozatokat mutattak be. És persze szerettek, de csak az övéiket. Harcolni akartak a saját igazságukért. Hitték, hogy Isten velük lesz a lázadásban, a háborúban, az ítékezésben. Hogy Isten Igazságos és az ő igazukat védi. És vagy 40 év múlva elpusztították az országukat és a népet kardélre hányták.

A második, amit nem értettek - Nincs halál, az élet örök.

Jézus feltámadása erőteljes üzenet: nincs halál, az élet örök. Az a sok bizonytalanság, manipuláció, érzület, félelem, ami ma a halál és az élet körül történik méltatlan az emberhez. Isten a születés és a halál közötti időt adta az embernek. Arra, hogy visszatükrözze azt, amit a teremtéskor mondott: „Készítek embert a saját képemre és hasonlatosságomra”. Tehát az ember: theomorf, „Istenarcú lény” - ahogy Babits is mondja. Szent Atanász (akit Boulad is gyakran idéz) mondatát kell itt komolyan vennünk: „Az Isten emberré lett, hogy az ember Istenné lehessen”. Erős mondat ez is. Félre is érthető a második része. Ezért megszelídítem: az Isten emberi alakot öltött Jézusban, hogy az emberben tudatosodjon a teremtsége és a szeretet képessége.

A jeruzsálemi asszonyok nem így gondolták. Őt azt gondolták, hogy Isten megítéli őket. A bűn, a büntetés, a törvény körül forgott az életük. Ezért nem éltek az isteni szeretet rendjét, nem éltek, mert nem értették.

„Viseld az életet úgy, mint egy könnyű ruhát” – mondja Jézus az egyik apokrif evangéliumban. Mert nincs halál, az élet örök.

És Istenre kell bízunk, mit talál ki az ő leleményes szeretete számunkra a földi halálunk után.

A harmadik, amit nem értettek - hogy a szeretet és a velejáró áldozat – képes megváltoztatni az embert és a világot.

A szeretet és az áldozat összekapcsolódó fogalmak. Mert a szeretet túlmutat önmagunkon. Szeretni Jézus szerint annyit tesz: adni, szolgálni, szelíden élni. És ez áldozat is. Aki valójába szeret, az ezt tudja, tapasztalja, éli. Isten Jézusban bemutatott szeretete megváltotta a világot. Értsük ezt is jól. Nem a haragvó (antropomorf, csak a tudatunkban létező) Istent engesztelte ki - ilyen csak Pálnál van, nem Jézusnál – hanem egyértelművé tette, hogy Istennek mi tetszik. Mi a hozzá méltó élet. Mondhatjuk, hagyományos módon is: kiszabadított a bűn rabságából. Ez is furcsán cseng ma. De Jézus tanítása ezt is helyre teszi: változtassátok meg a gondolkodásmódokat. A Jézushoz tartozás fokmérője ez: a megváltoztatott gondolkodás. És ehhez Isten mindent

megad, tehát kiszabadít a szeretetet nélkülöző vagy torzan értelmező gondolkodás és élet rabságából.

És ahogy Jézus tanítása, szeretete és áldozata megváltotta a világot, a mi szeretetünk és áldozatunk megváltoztatja a mi világunkat. A kapcsolatunkat a családban, a barátok között, a munkahelyen, a szomszédal az utca emberével, a hatalmi struktúrákkal szemben.

A jeruzsálemi asszonyok ezt nem így gondolták. Úgy gondolták, hogy az erő, a pénz, a vallási/faji összetartozás, hatalmi játszmák, az Isten kiengesztelése változtatja meg a világot. És mi lett ebből, mert - ne legyenek illúzióink - ez a mai világunk. Ők győztek. A jeruzsálemi asszonyok érzülete. És ez az érzület nyomorítja meg és pusztítja el ezt a világot. A hamis ideológia mentén: hogy nem a szeretet az, amit élni kell.

Ezekért monda Jézus, hogy magatokat sirassátok. Mert Ti vagytok a halottak. És aki szeret, az él.

Jézus velünk is úgy van, mint a jeruzsálemi asszonyokkal. Megkérdezi: értetek engem? És nekünk erre választ kell adnunk, mert az idő valami rejtélyes módon besűrűsödött az elmúlt években. Ma a torz emberek, torz kapcsolatokkal, torz értékrenddel és ideológiákkal egy torz világot hoznak létre. Ez a torz világ holnap vagy holnapután dübörgő módon lesz jelen az életünkben.

Pár hónapja Thébában egy kopt fiatalal, Malakkal, beszélgettem. Miről másról, mint a „helyzetről”. „Fel vagyunk készülve a legrosszabbra is” - és a szívére mutatott. „Nem fegyverraktárunk van, vagy pusztító ideológiánk, hanem a belső béke.”

Ez a belső rend, a szív békéje a szeretet értékeivel való azonosulás tesz bennünket képessé egyedül arra, hogy ne sirassuk önmagunkat. Ne! Mert tudjuk, jó úton járunk és élünk. Örökké.

Dunakeszi, 2017. április 14. Nagypéntek templomi keresztút

HOLLAI KERESZTÉLY

ISTENTISZTELET, ÖSSZEJÖVETEL (SZÜNERKHOMENÓN – AHOGYAN PÁL NEVEZI), MISE

Jézus utoljára békésen a zsidók legnagyobb ünnepén, pészahkor volt együtt a barátaival.

Ezt az ünnepet évente egyszer ülték meg – aki tehette Jeruzsálemben, ahogyan akkor Jézusék is.

Az ünnep legnevezetesebb eseménye az előestén megtartott összejövetel, amelynek pontosan meghatározott rendje (=széder) volt. Maga az ünnep lényege az emlékezés az egyiptomi szolgaságból való megszabadulásra. Ehhez társult egy modernebb gondolat is: emlékezés a Júdás Makkábeus felkelés sikerére; tehát mindkét szempont: emlékezés a szabadulásra.

A közösségben megtartott ünnepi összejövetel egyes mozzanatainak mindig átvitt értelme, jelentősége is volt.

A „pészah” szó az „elkerülést” jelenti; mert a pusztító angyal a zsidók házaikat elkerülte a szabadulás előtt.

A „máror” szó a „keserű gyökért” jelentette, emlékeztetve az összegyűlteket az egyiptomi keserves életre – ezért volt része a szertartásnak a keserű zöldségek evése.

A „mácá”, a kovásztalan kenyér emlékeztetett arra, hogy sebtében kellett összekészíteni az útravalót a sült báránnyal együtt.

Jézus nagyon várta az alkalmat, hogy egyszer így együtt lehessen a barátaival: Lukács 22. fejelet 15. vers. „Vágyva vágytam rá, hogy ezt a húsvéti vacsorát elköltsem veletek...”.

Jézus, mint családfő végig csinálja barátaival a szokásos liturgiát.

- Megáld egy kehely bort: „Áldott legyen az Úr, a mi Istenünk, a világ királya, aki létre hozta a szőlőtő termését”.
- Esznek a keserű salátából gyümölcs mártással.
- A második kupa bor megáldása.
- A legfiatalabb kérdésre a legöregebb elmondja a szabadulás történetét = Hágáda.
- Ének.
- Főétkezés: hála = áldás-mondás a kenyér fölött – „Légy dicsőítve Urunk Istenünk, te, aki kenyeret sarjasztasz a földből”, ezután megtöri Jézus a kenyeret és szétosztja.

Mivel ez egy egészen különös alkalom a kenyérevésre, Jézus felhívja a tanítványai figyelmét, hogy ez most nem csak egy szokásos étkezés, nem egy a hétköznapi vacsora kenyere, hanem – kéri – hogy ebben a kenyérben őt magát lássák, azaz a tanítását, mint ahogyan egykor említette:

„...Atyám adja nektek az igazi mennyei kenyeret...”

„Én vagyok az élet kenyere...”

„Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér...”

„A kenyér, a testem, amelyet adok a világ életéért”.

Később pontosítja Jézus a mondanivalóját: „A lélek az, ami éltet, a test nem használ semmit! A hozzátok intézett szavaim *lélek és élet*. (Ján.: 6/32-63)

[a gond az, hogy a görögben a „test” szót két kifejezéssel lehet leírni: „szarx” = a hús-vér test, ezzel szemben a „szóma” a teljes embert jelenti: a testet-vért és lelket. A latin mindezt egy szóval, a „corpus”-szal adja vissza, holott Jézus az utolsó vacsorán ezt a második kifejezést használta.]

Tehát, amikor Jézus a kenyeret adja, akkor azt kéri, hogy az Ő Tanítása lebegjen a szemük előtt, s ma a mi szemünk előtt!

Az Ő tanítása, ami a mi megváltásunkat jelenti (jelentheti, ha komolyan vesszük!).

Megeszik a sült báránnyt, s isznak ismét egy korty bort.

- A János evangélium szerint, mindezt megelőzte a „lábmosás”. Ennek sem az volt az értelme, hogy a tanítványai tiszta lábbal üljenek az asztalhoz, hanem hogy Jézus kifejthesse a tanítását: „Tudjátok,

mit tettem veletek? Ti mesternek és úrnak hívtok engemet, jól teszitek...Ha tehát én megmostam a lábatokat, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. Példát adtam nektek, hogy amint én cselekedtem, úgy cselekedjete ti is.”

Összefoglalva: Jézus azt kéri tőlünk, hogy emelkedjünk fel a konkrét szertartás eseményei fölé, hogy értsük meg a megváltásunk mibenlétét!

- Jézus egy szövetséget hozott létre, (a **legújabbat**, a Jeremiás által vizionált [Jer.:31/31] második szövetség után!) Mennyei Atyának nevezve az Örökévalót, aki ellenszolgáltatás nélkül vállalja a szerződés egyik felét, az egyik „fél” szerepét, s mi vagyunk a másik „fél”, akik megtartjuk a szerződést, a **szövetséget**. E szövetség alkotmánya Jézus tanítása, ahogyan az evangéliumokból ismerjük.

Ezt pecsételjük meg a harmadik kehely bor megívásával.

Tehát igen fontos arra gondolnunk, hogy ekkor a bornak más szerepe van, mint a kenyérnek. Ezért ez a korty bor elmaradhatatlan része a megemlékezésnek, az ünnepnek, az összejövételnek!

A címben jelzett páli elnevezés (1Kor.: 11/17) kapcsán kétféle összejövételre kell gondolnunk:

1, a szokásos hétköznapi vacsorára, együttlétre,

2, a Jézusra emlékező, ünnepi *szent-összejövetel*-re, amire érvényesek a fent elmondottak.

Jézus legfontosabb tanítása: „Szeressétek ellenségeiteket”, - talán egyike azon tanításoknak, amelyek lényegesen túlmutatnak az ószövetségen (Mt.: 6/47), mely tanítást még ki is egészít ezzel: „Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaíért” (Jn.: 15/13). – Az elfogatásakor kilép, hogy a többiek menekülni tudjanak. Ennek a szeretetnek lenne az eredménye a **béke**, ami akkor megmentette volna a zsidó népet a katasztrófától, és megmentene ma minket is a rengeteg borzalomtól!

2017-03.-25.

BENDL VERA

EGY REFORMÁTUS BENCÉS SZERZETES MAGYARORSZÁGON...

„A közös áldozás hiánya a kereszténység botránya”

Toókos Péter, János testvér – korábban a Pápai Református Kollégium Gimnáziumának francia- és hittanára – ma a bakonybéli bencés monostor örökfogadalmass szerzeteseként él. Sem eredeti felekezetéről, sem a szerzetesség iránti vágyáról nem mondott le, bár eleinte a két vágy együttes teljesülése képtelenségnek tűnt. Azt mondja, az állandóságot és a biztos közeget kedveli, közben viszont példáját a magyar katolikus és református egyházban akár forradalminak is nevezhetnénk.

Hogyan lehetett egy református hittanárból bencés szerzetes?